

Leerlingenvervoer

Informatie en praktische tips voor scholen

Inhoud

- 1. De regels 4
- 2. Niet alleen taxivervoer5
- 3. Het aanvragen van leerlingenvervoer6
- 4. Hoe wordt het taxivervoer georganiseerd?8
 - 5 Van A naar B en terug10
 - 6. Zelfstandig reizen11
 - 7. Samenwerking en communicatie13
 - Colofon15

“We hebben toch allemaal hetzelfde doel: zorgen dat een leerling goed op school aankomt, zodat voor iedereen de schooldag direct goed kan starten.”

(schoolleider speciaal onderwijs)

In deze brochure kunt u lezen hoe het leerlingenvervoer georganiseerd is en wie welke verantwoordelijkheden heeft. We kijken welke praktische zaken u zelf kunt regelen om ‘hobbels op de weg’ te voorkomen. Want gemeenten zijn verantwoordelijk voor leerlingenvervoer, maar als school hebt u ook een belangrijke rol. U kunt ouders informeren over de aanvraagprocedure, werken aan de vaardigheden van leerlingen om zelfstandig te reizen, en helpen bij een soepele communicatie tussen ouders, vervoerders, gemeente en chauffeurs.

Deze brochure is tot stand gekomen met hulp van vervoerders en betrokkenen uit het onderwijs. We hopen dat ze u helpt aan de slag te gaan met uw eigen plan voor dat gezamenlijke doel: dat een leerling goed op school aankomt en aan een productieve schooldag kan beginnen.

1. De regels

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer, waarmee per jaar zo'n 70.000 leerlingen reizen. Er zal altijd een groep leerlingen blijven die vanwege beperkingen recht heeft en aanspraak maakt op taxivervoer.

De wettelijke regels staan in de *Wet op het primair onderwijs*, de *Wet op het voortgezet onderwijs* en de *Wet op de expertisecentra*.

In het *primair onderwijs* (po) en *speciaal onderwijs* (so) kunnen leerlingen aanspraak maken op leerlingenvervoer op grond van een handicap, de afstand tot school en denominatie. Voor de afstand geldt dat een leerling met leerlingenvervoer kan reizen als de afstand tot de dichtstbijzijnde toegankelijke school minstens 6 zes kilometer is.

In het *voortgezet onderwijs* (vo) en het *voortgezet speciaal onderwijs* (vso) is er geen leerlingenvervoer op grond van afstand of denominatie. Leerlingen hebben alleen recht op leerlingenvervoer als ze door een handicap niet zelfstandig kunnen reizen.

Gemeenten leggen hun criteria voor leerlingenvervoer vast in een verordening. Daarbij maken ze eigen keuzes, binnen de landelijke regels. Een gemeente kan dus bijvoorbeeld een minimale afstand van 4 kilometer hanteren, in plaats van de wettelijke 6. 8 kilometer kan daarentegen niet, want dat zou de wettelijke rechten van leerlingen inperken.

Praktische tip Gemeentelijke verordening

De lokale verordening leerlingenvervoer staat op de website van de gemeente en op lokaleregelgeving.overheid.nl. Kennis van de gemeentelijke regels helpt u bij het meedenken met ouders over hun aanvraag voor leerlingenvervoer. Welke kilometergrenzen gelden bijvoorbeeld voor uw schooltype? Hoe verloopt de aanvraagprocedure? Zijn er opstapplaatsen? En welke criteria gelden voor taxivervoer?

2. Niet alleen taxivervoer

U kunt ouders wijzen op de mogelijkheden van leerlingenvervoer, want veel ouders denken alleen aan het busje dat komt voorrijden. Daardoor lopen ze misschien een tegemoetkoming mis in de kosten van vervoer of een vergoeding van de vervoerskosten van een begeleider.

Als leerlingen voldoen aan de criteria van de gemeente, kunnen ze aanspraak maken op leerlingenvervoer. Welke vorm van vervoer dat is, hangt af van de mogelijkheden van de leerling en de ouders, en de aanpak van de gemeente. Zo laat de ene gemeente alle leerlingen tot en met het eerste jaar van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) met een busje reizen, en daarna zelfstandig, tenzij het echt niet kan. De andere gemeente vraagt ieder jaar vanaf bijvoorbeeld groep 7 van de basisschool advies aan de school of een jeugdarts, en maakt op basis daarvan een individuele afweging.

Vervoersopties van gemeenten

Gemeenten hebben de volgende opties voor leerlingenvervoer:

- Als een leerling (eventueel met een begeleider) naar school kan fietsen, kan de gemeente de fietskosten vergoeden.
- Als de leerling (eventueel met een begeleider) met het openbaar vervoer naar school kan, kan de gemeente de ov-kosten vergoeden.
- Als de ouders de leerling met de auto naar school brengen, kan de gemeente autokilometers vergoeden.
- Als fietsen, openbaar vervoer, en gebracht worden door ouders geen optie zijn, kan de leerling in aanmerking komen voor vervoer van de gemeente. Vaak is dat een taxibusje dat de leerling van huis naar school brengt en weer terug. De gemeente kan ook centrale opstap-plekken gebruiken of grotere bussen laten rijden. In uitzonderlijke gevallen wordt een individuele taxi gebruikt.

Praktische tip **Gesprek ouders**

U kunt bij de kennismaking met ouders al het gesprek voeren over het vervoer. Hoe ver wonen ze van school? Hoe zelfstandig is hun kind? Heeft het kind een fiets? Wat kunnen de ouders zelf? Weten ze welke mogelijkheden er zijn voor leerlingenvervoer?

Welke vorm van vervoer de leerling krijgt, is afhankelijk van de mogelijkheden van de leerling

3. Het aanvragen van leerlingenvervoer

Ouders vragen het leerlingenvervoer aan bij de gemeente, meestal via de website van de gemeente.

Er zijn ouders die moeite hebben om formulieren in te vullen, of die niet weten dat ze zelf leerlingenvervoer aan moeten vragen. U kunt ze daarbij helpen.

Als een leerling niet voldoet aan de criteria, wijst de gemeente de aanvraag af. Ouders kunnen daar bezwaar tegen maken. Op de website van de gemeente staat hoe dat moet gebeuren.

Praktische tip Welke school?

De meeste gemeenten vergoeden of regelen alleen vervoer naar de 'dichtstbijzijnde toegankelijke school'. Soms is daar discussie over. Is bijvoorbeeld de ene cluster 4-school de 'dichtstbijzijnde toegankelijke school', als een andere cluster 4-school meer gespecialiseerd is in de problematiek van een leerling?

Als school kunt u, eventueel met het samenwerkingsverband, de gemeente adviseren over wat de verschillen zijn en hoe de gemeente hiermee om kan gaan.

Scholen kunnen ouders helpen bij hun aanvraag van het leerlingenvervoer

Praktische tip Hulp bij de aanvraag

U kunt ouders helpen bij het invullen van de formulieren bij de eerste kennismaking of aanmelding. In veel gemeenten is een DigiD nodig voor de aanvraag. Ook daarbij kunt u ouders helpen.

U kunt ouders laten weten wat de eisen zijn van de gemeente, bijvoorbeeld voor de minimale afstand. Leerlingen die te dichtbij wonen, hebben immers geen recht op leerlingenvervoer.

Als zelfstandig reizen een optie is, kunt u ouders adviseren over een goede route en een vergoeding voor de kosten van ov en ander vervoer.

3. Het aanvragen van leerlingenvervoer

Praktische tip **Vervoer tijdig aanvragen**

Het is verstandig ouders een seintje te geven als het tijd is om de jaarlijkse aanvraag voor leerlingenvervoer te doen. Te late aanvragen kunnen het vervoer in het nieuwe schooljaar in de war sturen.

Geef ouders een seintje als het tijd is de jaarlijkse aanvraag voor leerlingenvervoer te doen

Praktische tip **Zelfstandigheid van de leerling**

De gemeente kan uw advies vragen bij de beoordeling van de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid van de leerling. U kent de leerling immers goed.

Sommige scholen vinden dat lastig, omdat ze de relatie met ouders niet willen verstoren. Maar soms is een extra duwtje naar zelfstandigheid goed voor leerlingen. Als dat zo is, is het aan te raden om dat de ouders te vertellen. U kunt dan ook aangeven hoe u kunt helpen.

4. Hoe wordt het taxivervoer georganiseerd?

Gemeenten besteden taxivervoer uit aan een vervoersbedrijf. Het vervoersbedrijf maakt een planning, die het resultaat is van een complexe puzzel van kilometers, beschikbaarheid van chauffeurs, reistijd en de start- en eindtijd van de schooldag. Die complexiteit kan het moeilijk maken om rekening te houden met de individuele situatie van leerlingen, terwijl dat wel nodig kan zijn.

De vervoerder geeft de planning voor het nieuwe schooljaar door aan de ouders, en laat weten wie de chauffeurs zijn. Dat gebeurt meestal aan het einde van de zomervakantie. Vaak krijgen ouders bij de start een folder met de afspraken over wanneer een kind klaar moet staan,

wat de regels zijn in het busje en wat de afspraken zijn bij ziekte of vertraging. Veel vervoerders hebben een app of website waarop ouders en leerlingen kunnen zien of het busje op tijd is of niet.

Praktische tip Hulp bij planning vervoerder

Een planning kan ten koste gaan van de leerling. Voorbeelden zijn twee leerlingen die op school vaak ruzie hebben en samen in het taxibusje zitten of een leerling die uitgeput op school aankomt. De vervoerder kan de planning niet altijd aanpassen, maar door in gesprek te gaan met de vervoerder kan er gekeken worden of er iets mogelijk is.

Praktische tip Kennismaken chauffeurs

U kunt aan het begin van het schooljaar chauffeurs van de leerlingen van uw school uitnodigen. Dat kan op school, bijvoorbeeld na het brengen, voor het halen, of online. De chauffeurs weten zo meer over de leerlingen en u hebt een korter lijntje met ze. Daarbij kunt u het hebben over de afspraken bij het halen en brengen, maar ook vertellen wat voor leerlingen er op uw school zitten en hoe het onderwijs georganiseerd is.

4. Hoe wordt het **taxivervoer** georganiseerd?

Praktische tip **Afspraken met chauffeurs**

Als u kennismaakt met chauffeurs, kunt u ze een aantal afspraken en aandachtspunten op papier geven. Die kunnen gaan over parkeren, de overdracht, hoe om te gaan bij problemen, de contactpersoon van school en de regels op school. Dat biedt chauffeurs en leerlingen duidelijkheid, zeker als regels die op school gelden, ook in het busje gelden. De meeste vervoerders hebben ook eigen regels, die ze meegeven aan ouders.

Probeer mee te denken met de chauffeurs. Ze kunnen bijvoorbeeld niet altijd met de leerlingen de school inlopen, omdat er nog andere kinderen in de taxi zitten die ze niet alleen kunnen laten. Soms is het nodig om een leerling vroeger op te vangen, zodat een andere leerling op tijd op een andere school kan komen.

Praktische tip **Gesprek met het samenwerkingsverband passend onderwijs**

Heeft u als school ideeën over hoe het leerlingenvervoer beter kan? Bespreek ze eens met het samenwerkingsverband passend onderwijs. Het samenwerkingsverband overlegt regelmatig met de gemeente over leerlingenvervoer. Uw praktijkervaring en aandachtspunten kunnen er een belangrijke bijdrage aan leveren.

5 Van A naar B en terug

Bij school kan het met meerdere busjes druk en moeilijk te overzien zijn. Alle leerlingen moeten naar de juiste klas, ook als ze te laat of te vroeg zijn, en op de terugweg allemaal weer het juiste busje in. Bij sommige scholen is er onvoldoende parkeerruimte.

In de meeste busjes is geen begeleider aanwezig. De chauffeur kan maar beperkt rekening houden met individuele leerlingen. Zeker bij de drukke busjes en een lange reis kunnen leerlingen moe zijn.

Praktische tip Rust voor de leerling

Misschien kunt u leerlingen rustig laten 'landen', na een drukke of lange rit. Dat kan in een aparte, rustige ruimte of met een rooster dat daar rekening mee houdt. Een kalme start kan ook helpen voor leerlingen die zelfstandig met het openbaar vervoer reizen. Ze beginnen dan, hoewel misschien iets later, op een goede manier aan de schooldag.

Praktische tip Vaste parkeerplek

Hou er rekening mee dat er niet alleen plaats om te parkeren nodig is voor de taxibusjes, maar ook voor de ouders die hun kind komen brengen. Het is optimaal als ook ouders een vaste parkeerplek hebben voor brengen en halen.

Praktische tip Afspraken over in- en uitstappen

Duidelijke afspraken over het uit- en instappen kunnen veel verschil maken. Jonge kinderen worden meestal één op één overgedragen. Voor oudere, meer zelfstandige leerlingen kunnen busjes bij het schoolplein of aan de straat klaar staan.

Belangrijk is dat chauffeurs en leerlingen weten wat er van ze verwacht wordt, en dat het veilig is. Die veiligheid gaat over de verkeersveiligheid, dus het lopen van de kinderen tussen de busjes en auto's, en over een correcte overdracht, zodat er geen kinderen in de verkeerde bus terecht komen of worden vergeten. Veel scholen hebben daarom zoveel mogelijk personeel buiten staan tijdens aankomst en vertrek.

6. Zelfstandig reizen

Als leerlingen naar het voortgezet speciaal onderwijs (vso) overstappen, en soms ook eerder, kunnen ze misschien zelfstandig gaan reizen. U kunt helpen bij die stap naar meer zelfstandigheid.

Werken aan zelfstandig reizen helpt leerlingen immers op weg naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Leerlingen die zelf met het openbaar vervoer of de fiets naar school gaan, kunnen ook meer doen in hun vrije tijd of een bijbaan nemen. Ze bouwen zelfvertrouwen op en de wereld gaat meer voor ze open. Het is een stap waar leerlingen trots op mogen zijn.

Praktische tip **Hulpmiddelen zelfstandig reizen**

Er zijn praktische hulpmiddelen om leerlingen te helpen bij het zelfstandig reizen met het openbaar vervoer, zoals de Reiskoffer. Daarin zit begeleiding bij het vervoer, een app en een *Buzzbuddy*, een soort noodknop. In een maatwerktraject wordt gekeken wat bij welke leerling past.

Praktische tip **Persoonlijk vervoersplan**

Als u denkt dat een leerling toe is aan zelfstandig reizen, kunt u met de ouders en leerling een persoonlijk plan maken. In het plan staat welke zaken het zelf reizen voor de leerling ingewikkeld maken. Die kunnen heel praktisch zijn, zoals in het in- en overstappen, een halte die te ver weg is, of de angst om met veel andere mensen in een ruimte te zijn. Bij het fietsen spelen zaken als de afstand, het weer en de belastbaarheid van de leerling.

U kunt ouders stimuleren en helpen om te oefenen met fietsen of reizen met het openbaar vervoer. Als leerlingen thuis geen fiets hebben, kunnen fietsen van school helpen om te oefenen. Het is ook handig om de school 'fietsvriendelijk' te maken, met een prettige en veilige fietsstalling en zaken als een fietspomp.

6. Zelfstandig reizen

Belangrijk is om goed te kijken welke drempels de leerling en de ouders ervaren bij zelfstandig reizen

Praktische tip Voorlichting over openbaar vervoer

Veel leerlingen en hun ouders zijn onbekend met het openbaar vervoer en zien op tegen een ov-chipkaart opladen, dienstregelingen lezen, drukte in de bus en vertraging. Op school kunt u op ze helpen om daarmee om te gaan, bijvoorbeeld met voorlichting over openbaar vervoer in de regio op de ouderavond. Uitjes met de bus en de trein voor leerlingen helpen ook. Het openbaar vervoer kan zelfs onderdeel zijn van het lesprogramma, met een toets 'busroute opzoeken'. Al deze zaken helpen om met vertrouwen met het openbaar vervoer te reizen.

7. Samenwerking en communicatie

Een vast contactpersoon geeft duidelijkheid voor alle betrokkenen

Formeel is de rol van school beperkt, maar in de praktijk staat uw school tussen leerlingen, ouders, chauffeurs, het vervoersbedrijf en de gemeente. Er zijn verschillende manieren om de communicatie en de afstemming goed te organiseren.

Praktische tip Vast contactpersoon

Een vaste contactpersoon voor vervoersbedrijf, gemeente, chauffeurs, leerlingen en ouders bevordert de soepele communicatie en biedt iedereen duidelijkheid. Dat helpt in lastige situaties, zoals moeilijk gedrag van een leerling, vragen over de aanvraag of problemen in het busje. U kunt ook vragen om een vaste contactpersoon bij gemeente en vervoersbedrijf.

Het vervoersbedrijf krijgt informatie over leerlingen van de ouders, en geeft die door aan de chauffeurs, conform de privacywetgeving. Het gaat om adresgegevens en zaken als allergieën of een vaste plek in de bus. Over het algemeen heeft de school hier geen rol in. Zelf mag u geen gegevens over leerlingen delen met de chauffeurs. U kunt wel helpen bij het contact tussen ouders en het vervoersbedrijf.

Praktische tip Goede communicatie

Als de leerling op school aankomt en er zijn onderweg vervelende dingen gebeurd, is het goed als u dat weet. Dat geldt ook als er dingen op school gebeurd zijn, die van belang kunnen zijn voor de terugrit. U kunt met ouders en chauffeurs afspreken dat chauffeurs en de school incidenten aan elkaar melden of dat meldingen via het vervoersbedrijf lopen.

7. Samenwerking en communicatie

Als er veel wisselingen van chauffeurs zijn, kan dat de samenwerking onder druk zetten. De chauffeur en de leerling kennen elkaar minder goed, en ook de school staat meer op afstand. Juist dan is het goed om te investeren in het contact met de chauffeurs.

Praktische tip School als bemiddelaar

Als chauffeurs klachten hebben over een leerling die zich misdraagt of steeds te laat klaarstaat, kunt u misschien bemiddelen in het gesprek tussen ouders, leerling, chauffeur of vervoersbedrijf. U kent de leerling immers en kunt vanuit uw expertise oplossingen voorstellen.

Praktische tip Klachtenafhandeling

Ouders met klachten over een chauffeur of de planning kunt u erop wijzen dat ze kunnen klagen bij de gemeente en het vervoersbedrijf. Daarvoor is het nuttig als u op de hoogte bent van de klachtenprocedures van de gemeente en het vervoersbedrijf.

Colofon

Tekst: Floor Kaspers

Vormgeving: Things to Make and Do

Deze brochure is tot stand gekomen met inbreng van:

Viola Laan, locatiedirecteur Professor Burgerschool

Sandra Oosting, chauffeur en coach nieuwe chauffeurs, NOOT

Elijah Delsink en Inge Verdaasdonk, LBVSO

Bianca Dobbelaar, VSO de Argo

Dasha Jansen, locatieleider St. Maartensschool

René Vrins, maatschappelijk deskundige De Bodde

Waar kan ik meer informatie vinden?

Meer informatie over leerlingenvervoer kunt u vinden op:

<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/leerlingenvervoer>.

